

Įsakymas netenka galios 2011-07-01:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-326](#), 2011-04-07, Žin., 2011, Nr. 45-2112 (2011-04-13), i. k. 1112250ISAK000V-326

Dėl Lietuvos higienos normos HN 102:2001 „Įstaiga, vykdanči formaliojo profesinio mokymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo

Suvestinė redakcija nuo 2001-10-06 iki 2011-06-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [78-2734](#), i. k. 1012250ISAK00000475

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS HIGIENOS NORMOS HN 102:2001 „PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOS. HIGIENOS NORMOS IR TAISYKLĖS“ PATVIRTINIMO

2001 m. rugsėjo 5 d. Nr. 475
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 151 „Dėl įstatymų, lydimųjų teisės aktų, priimtų iki 1990 m. kovo 11d., parengimo sąrašo-grafiko patvirtinimo“ 1 punktu ir siekdamas užtikrinti profesinio mokymo įstaigose moksleivių saugos kontrolę,

1. T v i r t i n u:

1.1. Lietuvos higienos normą HN 102:2001 „Profesinio mokymo įstaigos. Higienos normos ir taisyklės“ (pridedama).

1.2. Lietuvos higienos normos HN 102:2001 „Profesinio mokymo įstaigos. Higienos normos ir taisyklės“ įgyvendinimo priemonių planą.

2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui Eduardui Bartkevičiui.

SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRAS

KONSTANTINAS ROMUALDAS DOBROVOLSKIS

LIETUVOS HIGIENOS NORMA HN 102:2001

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOS

Higienos normos ir taisyklės

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši higienos norma taikoma visose veikiančiose, naujai statomose ir rekonstruojamose profesinio mokymo įstaigose.

2. Ši higienos norma nustato pagrindinius higienos reikalavimus įrengiant profesinio mokymo įstaigas, sudarant saugias mokymo proceso darbo sąlygas, vykdant šių mokymo įstaigų higienos bei pirminę moksleivių sveikatos priežiūrą.

3. Ši higienos norma yra privaloma projektuojančioms ir statančioms organizacijoms, profesinio mokymo įstaigų vadovams, medicinos darbuotojams, vykdantiems profesinio mokymo įstaigų higienos priežiūrą ir saugos kontrolę bei pirminę moksleivių sveikatos priežiūrą.

II. NUORODOS

4. Šioje higienos normoje yra nuorodos į tokius dokumentus:

4.1. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#)).

4.2. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. [32-788](#)).

4.3. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas (Žin., 1997, Nr. [98-2478](#)).

4.4. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1993 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 79 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:1993 „Akustinis triukšmas. Leidžiami lygiai gyvenamojoje ir darbo aplinkoje. Matavimo metodikos bendrieji reikalavimai“ tvirtinimo“ (Žin., 1994, Nr. [5-80](#)).

4.5. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1993 m. gruodžio 30 d. nutarimas Nr. 84 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 23:1993 „Kenksmingos medžiagos. Didžiausia leidžiama koncentracija darbo aplinkos ore“ tvirtinimo“ (Žin., 1994, Nr. [5-82](#)).

4.6. Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1997 m. lapkričio 4 d. įsakymas Nr. 245 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.03:1997 patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. [101-2559](#)).

4.7. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 1998 m. kovo 20 d. įsakymas Nr. 467 „Dėl pagrindinio profesinio mokymo įstaigos bendrųjų nuostatų“ (Žin., 1998, Nr. [39-1048](#)).

4.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1998 m. spalio 2 d. įsakymas Nr. 554 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:1998 „Maisto higiena“ tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [88-2447](#)).

4.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. lapkričio 25 d. įsakymas Nr. 684 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:1998 „Geriamasis vanduo. Kokybės reikalavimai ir programinė priežiūra“ tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [105-2926](#)).

4.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. 750 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:1998 „Bendrojo lavinimo mokyklos higienos normos ir taisyklės“ tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [112-3117](#)).

4.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 779 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:1998 „Gyvenamosios aplinkos orą teršiančių medžiagų didžiausia leidžiama koncentracija“ (Žin., 1999, Nr. [3-70](#)).

4.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 3 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 42:1999 „Gyvenamųjų ir viešosios paskirties pastatų mikroklimatas“ tvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [5-121](#)).

4.13. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. 19 „Dėl STR 2.09.02:1998 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“ patvirtinimo ir 1998 08 31 įsakymo Nr. 162 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1999, Nr. [13-333](#)).

4.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. sausio 19 d. įsakymas Nr. 30 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 1:1999 „Higienos norma. Bendrosios nuostatos ir rengimo tvarka“ tvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [10-229](#)).

4.15. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. kovo 2 d. įsakymas Nr. 61 „Dėl STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [27-773](#)).

4.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. birželio 10 d. įsakymas Nr. 285 „Dėl ūkinės komercinės veiklos, kuria versdamiesi įmonės ar asmenys privalo turėti leidimą – higienos pasą, sąrašo bei leidimo – higienos paso išdavimo tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [54-1746](#)).

4.17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 310 „Dėl reglamento STR 1.14.01:1999 „Pastatų plotų ir tūrių skaičiavimo tvarka“ patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [84-2507](#)).

4.18. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. 399 „Dėl reglamento STR 2.01.01(6):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“ patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [107-3120](#)).

4.19. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 410 „Dėl reglamento STR 2.01.01(1):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Mechaninis patvarumas ir pastovumas“ patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [112-3260](#)).

4.20. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 420 „Dėl reglamento STR 2.01.01(3):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Higiena, sveikata, aplinkos apsauga“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [8-215](#)).

4.21. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 421 „Dėl reglamentų STR 2.01.01(4):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Naudojimo sauga“ ir STR 2.01.01(5):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Apsauga nuo triukšmo“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [8-216](#)).

4.22. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 422 „Dėl reglamento STR 2.01.01(2):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Gaisrinė sauga“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [17-424](#)).

4.23. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2001 m. liepos 18 d. įsakymas Nr. 1167 „Dėl pagrindinio profesinio mokymo programų bendrųjų reikalavimų“ (Žin., 2001, Nr. 65-2393).

Punkto pakeitimai:

Nr. [504](#), 2001-09-26, Žin., 2001, Nr. 85-2994 (2001-10-05), i. k. 1012250ISAK00000504

4.24. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 24 d. įsakymas Nr. 277 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 98:2000 „Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“ (Žin., 2000, Nr. [44-1278](#)).

4.25. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 2000, Nr. [47-1365](#)).

4.26. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. 416 „Dėl privalomojo sveikatos mokymo“ (Žin., 2000, Nr. [66-1996](#)).

4.27. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. rugsėjo 14 d. įsakymas Nr. 383 „Dėl reglamento STR 1.11.01:2000 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [79-2401](#)).

4.28. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [53-1898](#)).

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

5. Šioje higienos normoje pavartoti terminai ir apibrėžimai:

5.1. **profesinio mokymo įstaiga ir profesinis mokymas**

Įstaiga, kurios pagrindinė veiklos sritis – profesinis mokymas, kurio tikslas – suteikti asmenims profesiją arba juos perkvalifikuoti (4.3);

5.2. sklypo ribos

Sklypo ribos, kurios nurodytos juridinę galią turinčiuose dokumentuose (vietos savivaldybės sprendime ir sklypo plane, patvirtintame savivaldybės vyriausiojo architekto);

5.3. tambūras

Erdvė tarp išorinių ir vidinių durų, skirta apsaugoti nuo šalto oro, dūmų, kvapų patekimo į pastatą, laiptinę ir patalpas (C.5);

5.4. pusrūsis (cokolinis aukštas)

Pastato dalis, kurioje visų patalpų arba didesniosios pusrūsio dalies grindys yra žemiau projekcinio (nusistovėjusio) žemės paviršiaus, tačiau ne žemiau kaip 0,9 m nuo jo ir bent iš vienos pusrūsio pusės yra langai (4.17);

5.5. rūsys

Ūkinėms ir techninėms reikmėms skirta apatinė pastato dalis, kurioje patalpų grindys iš visų pusių yra žemiau projekcinio arba nusistovėjusio žemės paviršiaus ir jose nėra langų, o jei langų yra, tai pusė arba daugiau grindų ploto pagilinta daugiau kaip 0,9 m nuo projekcinio arba nusistovėjusio žemės paviršiaus (4.17);

5.6. moksleivių sveikatos ugdymas

Žinių sveikatos klausimais suteikimas moksleiviams, higieninių, socialinių įgūdžių bei sveikos gyvensenos nuostatų ugdymas;

5.7. rekreacinė patalpa

Patalpa, skirta poilsiui.

IV. BENDROJI DALIS

6. Profesinio mokymo įstaigos yra projektuojamos, statomos, rekonstruojamos pagal Teritorijų planavimo, Statybos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

7. Profesinio mokymo įstaiga privalo sudaryti saugias mokymo proceso darbo sąlygas (4.3).

8. Pastatyta ar rekonstruota profesinio mokymo įstaiga gali būti pripažinta tinkama naudoti ir pradedama eksploatuoti tik gavus kompetentingos institucijos išduotą leidimą-higienos pasą verstinį vaikų ir jaunimo ugdymo ūkine komercine veikla (4.16, 4.27).

9. Į profesinio mokymo įstaigas integruojant vaikus su fizine negalia, pastatai turi atitikti numatytas atitinkamas sąlygas (4.28).

V. SKLYPAS IR TERITORIJA

10. Profesinio mokymo įstaigos yra statomos pagal nustatytą tvarką patvirtintą detalų planą bei parengtą statybos projektą (4.1, 4.18-4.22, 4.27).

11. Statant profesinio mokymo įstaigą turi būti numatytas atskiras žemės sklypas, atitinkantis 1 lentelėje pateiktus reikalavimus.

12. Vykdamas profesinio mokymo įstaigos rekonstrukciją, leidžiama 50% sumažinti žemės sklypą (C.4).

1 lentelė. Profesinio mokymo įstaigos žemės sklypo plotas.

Mokyklos vietų skaičius	Plotas skaičiuojant vienam moksleiviui, m ²
Iki 300	75
Nuo 300 iki 900	50-65
Per 900	30

13. Statant žemės ūkio profesines mokyklas kaimo vietovėse, leidžiama 50% padidinti žemės sklypą (C.4).

14. Atstumas nuo profesinio mokymo įstaigos sklypo ribos iki teršiančių objektų turi būti ne mažesnis kaip nurodyta (4.15).

15. Žemės sklypas turi būti suskirstomas pagal atskiras veiklos zonas: mokymo ir gamybos, sporto ir ūkinės veiklos.

16. Mokymo ir gamybos zonoje gali būti mokymo ir gamybos korpusai, specializuoti mokymo pastatai.

17. Sporto zona turi būti numatyta arti sporto salės ir atokiau nuo mokomųjų patalpų. Sporto aikštelės turi būti įrengiamos iš šiaurės į pietus.

18. Ūkinės veiklos zona įrengiama sklype arčiau gamybinių patalpų, maisto bloko. Į ją turi būti numatytas atskiras įvažiavimas iš gatvės. Šioje zonoje priklausomai nuo profesinės mokyklos profilio gali būti įrengiami garažai automašinoms, traktoriams ir kitoms žemės ūkio mašinoms laikyti, sandėliai. Jei nėra centrinės vandentiekio ir šildymo sistemos, šioje zonoje, prisilaikant nustatytų sanitarinių apsaugos zonų reikalavimų, gali būti įrengta siurblinė, vandens bokštas, katilinė.

Ūkinės veiklos zonoje įrengiama betonuota arba asfaltuota aikštelė sandariems konteneriams su atliekomis laikyti ne arčiau kaip 25 m atstumu nuo mokymo korpuso, valgyklos.

19. Teritorija turi būti apšviesta, ant žemės apšvietimo lygis turi būti ne mažiau kaip 20 lx.

VI. PASTATAS

20. Profesinio mokymo įstaigos pastatas turi būti statomas ne arčiau kaip 15 metrų nuo gatvės. Atstumas nuo greito eismo gatvės iki mokyklos pastato turi būti ne mažesnis kaip 50 metrų. Transporto priemonių eismo triukšmo ir cheminės taršos parametrai mokyklos teritorijoje neturi viršyti leistinų lygių (4.4, 4.11).

21. Mokymo pastato korpuso išdėstymas sklype turi būti toks, kad pagrindinėse mokymo patalpose būtų užtikrintas geras apšvietimas ir insoliacija ne mažiau kaip 3 valandas.

22. Mokymo korpusas statomas ne aukštesnis kaip 4 aukštų.

23. Pagrindinis įėjimas į pastatą turi būti numatytas su dvigubu tambūru.

24. Profesinio mokymo įstaigų patalpų plotai pateikti A priedo 1 ir 2 lentelėse.

25. Mokymo kabinetai turi būti izoliuoti nuo mokymo ir gamybos dirbtuvių, sporto ir aktų salių bei maisto bloko patalpų. Mokymo ir gamybos dirbtuvės turi būti įrengiamos atskirame pastate arba atskirtoje pastato dalyje pirmame aukšte.

26. Mokymo kabinetus, laboratorijas draudžiama įrengti pusrūsio ir rūsio patalpose (C.5).

27. Mokymo kabinetuose, laboratorijose darbo stalai ir kėdės turi būti komplektuojami (to paties dydžio) ir atitikti moksleivių ūgį, paženklinėti skaičiais ir spalvomis (C.7).

Draudžiama naudoti kėdutes, suolelius ar kėdes be atlošo (nugarėlės). Kiekviename kabinate turi būti trijų dydžių baldai.

28. Visi įrengimai mokymo ir gamybinėse patalpose turi būti išdėstyti taip, kad mokymo proceso metu pagrindinis šviesos srautas sklistų iš kairės pusės.

29. Atstumas nuo pirmųjų suolų iki lentos turi būti ne mažesnis kaip 2,6 metro, kvadrato formos klasėse – ne mažesnis kaip 3 m. Jei pamokos metu nereikia naudotis klasės lenta, suolai (kėdės ir stalai) gali būti statomi pusračiu, vieni prieš kitus ir pan., užtikrinant pakankamą stalo paviršiaus apšvietimą, taisyklingą kūno laikyseną.

30. Pailgos formos kabinetuose baldai statomi dviejomis ar trimis eilėmis. Atstumas nuo išorinės sienos iki pirmos eilės suolų turi būti ne mažesnis kaip 0,6 m, tarp eilių – (0,6-0,7) m, nuo vidinės sienos iki antros (trečios) eilės suolų – 0,5 m, nuo galinės sienos iki paskutiniųjų suolų – 0,5 m. Informatikos kabinate baldai išdėstomi pagal reikalavimus (4.10).

31. Laboratorijose atstumas tarp baldų eilių turi būti ne mažesnis kaip 1,0 m, o braižybos kabinetuose tarp braižymo stalų – ne mažesnis kaip 0,7 m.

32. Mokymo dirbtuvėse visi įrengimai sustatomi statmenai langų atžvilgiu arba (30-45)° kampu. Tarp darbatalių turi būti ne mažesnis kaip 1,2 m, o tarp darbatalių eilių – ne mažesnis kaip 0,8 m atstumas.

33. Kiekvienoje dirbtuvėje (ar prie dirbtuvės) turi būti įrengtos individualios spintelės specialiems drabužiams laikyti, praustuvai, vaistinė su tvarstomąja medžiaga ir vaistais pirmajai medicinos pagalbai teikti. Būtinų priemonių vaistinėje sąrašas pateiktas B priede. Papildomas vaistinės komplektavimas ir pirmosios medicininės pagalbos suteikimo instrukcija turi būti suderinta su mokymo įstaigos medicinos darbuotoju.

34. Mokymo ir gamybos patalpų plotai ir sudėtis turi būti numatyti pagal atitinkamo profilio įmonių technologinio projektavimo normas, atsižvelgiant į mokymui reikalingus įrengimus. Visose patalpose triukšmo lygis neturi viršyti nurodytų reikalavimų (4.4).

35. Sporto salė (salės) turi būti įrengiamos pirmame aukšte. Jų skaičius ir dydis priklauso nuo vietų skaičiaus įstaigoje. Prie sporto salės turi būti įrengtas kūno kultūros mokytojo (instruktoriaus) kabinetas, patalpa sporto inventoriui laikyti, moksleivių persirengimo kambariai, dušas (1 tinklelis 15 žmonių, 1 čiaupas 30 žmonių) sanitariniai mazgai, praustuvai atskirai mergaitėms ir berniukams.

36. Aktų salė gali būti įrengiama atskiroje pastato patalpoje arba susieta su maisto ruošai skirtomis patalpomis ir sporto sale. Ji turi būti tokio dydžio, kad vienu metu galėtų tilpti trečdalis moksleivių.

37. Maisto ruošai skirtos patalpos turi būti įrengiamos atskiroje pastato patalpoje pirmame aukšte. Į ją turi būti numatytas atskiras įėjimas iš ūkio kiemo.

Priklausomai nuo to, ar maisto ruošos patalpos numatytos darbui su žaliava ar su pusgaminiais, numatomos atitinkamos maisto gamybos patalpos (4.8).

Vietų skaičius valgykloje turi būti numatytas ne mažesnis kaip trečdaliui moksleivių. Prie valgyklų turi būti įrengiami praustuvai (1 praustuvai 30-čiai vietų valgykloje).

38. Pagalbinės patalpos numatomos atsižvelgiant į įstaigos vietų skaičių. Jų sudėtis ir plotas pateikti A priedo 2 lentelėje.

VII. PATALPŲ APŠVIETIMAS

39. Natūralus apšvietimas.

39.1. Visose mokymo, mokymo ir gamybos, administracinėse ir tarnybinėse, poilsiui skirtose patalpose turi būti natūralus apšvietimas. Mokymo, mokymo ir gamybos patalpose pagrindinis šviesos srautas turi sklisti iš kairiosios pusės. Kai mokymo klasės (kabineto) plotis yra didesnis nei 6 metrai, turi būti numatytas natūralus apšvietimas ir iš dešinės pusės.

39.2. Natūralaus apšvietimo koeficientas (NAK) turi būti ne mažesnis kaip 1,5%, esant patalpos šoniniam apšvietimui. Natūralaus apšvietimo normos priklausomai nuo regos darbų pobūdžio bei matavimas turi atitikti reikalavimus (4.24).

39.3. Antrinis natūralus apšvietimas gali būti prausyklose, prie sanitarinių mazgų, drabužinėse, prie sporto salės. Natūralaus apšvietimo gali nebūti buitinėse patalpose, koridoriuose prie valgyklos, sandėliuose, ūkio inventoriaus laikymo patalpose, dušuose ir tualetuose prie sporto salės, personalo sanitariniuose mazguose.

40. Dirbtinis apšvietimas.

40.1. Bendram mokymo patalpų dirbtiniam apšvietimui turi būti naudojamos išlydžio lempos, šviestuvai, pritaikyti (leidžiami) mokymo įstaigoms.

Išimtiniais atvejais gali būti naudojamos kaitinimo lempos, kai dėl technologinio proceso ypatumų arba dėl darbo patalpų vidaus apdailos išlydžio lempų negalima naudoti.

40.2. Dirbtuvėse prie staklių, gydytojo, mokytojų kabinetuose, administracijos patalpose, skaityklose, be bendro patalpų apšvietimo, turi būti numatytas vietinis dirbtinis apšvietimas. Darbo vietų dirbtiniam vietiniam apšvietimui gali būti naudojamos išlydžio ir kaitinimo lempos, o šviestuvai turi būti su neperšviečiamais reflektoriais (atšvaitais). Šviestuvai turi būti išdėstyti taip, kad lempų sklaidžiamas šviesos srautas neakintų moksleivių (darbuotojų) jų darbo ar kitose darbo patalpos vietose.

40.3. Darbo vietų dirbtinio apšvietimo higienos reikalavimai, rekomendacijos, ribinės apšvietimo vertės, bendrieji matavimo reikalavimai pateikti HN 98:2000 (4.24).

40.4. Pagrindinių patalpų dirbtinio apšvietimo vertės, naudojant išlydžio lempas ir atsižvelgiant į apšvietos kokybės klasę, pateikiamos 2 lentelėje.
2 lentelė. Darbo vietos dirbtinio apšvietimo vertės.

Patalpos pavadinimas	Apšvietimo ribinė vertė, lx	Apšvietimo kokybės klasė*
Bendras klasės apšvietimas	300-500-750	A-B
Lenta	300-500-750	A-B
Braižykla	500-750-1000	A-B
Bendras auditorijos apšvietimas	300-500-750	A-B
Lenta	500-750-1000	A-B
Demonstravimo vietos	500-750-1000	A-B
Laboratorijos	300-500-750	A-B
Dailės kabinetai	300-500-750	A-B
Dirbtuvės	300-500-750	B-C
Susirinkimų (aktų, sporto) salės	150-200-300	C-D

VIII. PATALPŲ ŠILDYMAS IR VĖDINIMAS

41. Įstaigos patalpų šildymo ir vėdinimo sistemos projektuojamos pagal nustatytus reikalavimus (4.15).

41.1. Reglamentuojama pagrindinių patalpų oro temperatūra pateikta 3 lentelėje.

41.2. Patalpų natūraliam vėdinimui turi būti numatytos orlaidės ir viršlangiai. Mokymo patalpos vėdinamos per pertraukas, o rekreacinės – pamokos metu.

41.3. Projektuojant mechaninį vėdinimą turi būti numatyta ištraukiamoji ir tiekiamoji vėdinimo sistemos. Ištraukiamoji vėdinimo sistema turi būti numatyta tualetuose, virtuvės patalpose, dušuose, dirbtuvėse. Atskiros vėdinimo sistemos turi būti klasėse, kabinetuose, laboratorijose, aktų, sporto salėse, dirbtuvėse, maisto ruošos patalpose, sveikatos priežiūros kabinete ir tualetuose. Laboratorijose, mokymo ir gamybos dirbtuvėse, prie staklių ir mechanizmų, kuriais dirbant išsiskiria didesnis šilumos ir dujų kiekis ar dulka, turi būti įrengta efektyvi bendra ir vietinė ištraukiamoji vėdinimo sistema. Kenksmingų medžiagų kiekiai gamybos dirbtuvėse neturi viršyti nustatytų reikalavimų (4.5, 4.11).

41.4. Visų patalpų pakankamos šiluminės aplinkos ir šiluminio komforto parametrai bei jų vertės turi atitikti nurodytus reikalavimus HN 42:1999 (4.12).

3 lentelė. Pagrindinių patalpų oro temperatūra.

Patalpos paskirtis	Oro temperatūra, °C
Klasės, kabinetai, laboratorijos	18-19
Mokymo dirbtuvės	16-18
Aktų salės, muzikos kabinetai	18-19
Sporto salės	15-17
Persirengimo kambariai prie sporto salių	20-21
Dušai	25-26
Prausyklos, tualetai	18-19
Auditorijos	18-19
Technikos kabinetai	18-19
Sveikatos priežiūros kabinetas	21-23
Administracijos, buitinės patalpos	17-19
Valgyklos (virtuvės)	15-17

* Apšvietimo kokybės klasė atitinka HN 98:2000 reikalavimą.

IX. VANDENS TIEKIMAS IR KANALIZACIJA

42. Profesinio mokymo įstaigos turi būti prijungtos prie centrinės vandentiekio ir kanalizacijos sistemos. Vanduo turi atitikti nustatytus reikalavimus (4.9).

42.1. Šalto vandens čiaupai turi būti chemijos, fizikos, biologijos kabinetuose prie demonstravimo ir laboratorinių stalų, braižybos bei informatikos kabinetuose.

42.2. Šilto ir šalto vandens čiaupai turi būti informatikos kabinetuose, mokymo dirbtuvėse, maisto ruošos patalpoje, dušuose, asmens higienos kambaryje (kabinoje), sanitariniuose mazguose, sveikatos priežiūros kabinete, ūkio darbuotojų patalpose.

42.3. Sanitarinių įrenginių reikiamas kiekis pateiktas 4 lentelėje.

4 lentelė. Sanitarinių įrenginių reikiamas kiekis.

Patalpos pavadinimas	Sanitarinių įrenginių poreikis	Moksleivių skaičius
Tualetas	1 unitazas ir 1 bidė	30 merginų
	1 unitazas ir 1 pisuaras	40 jaunuolių
Dušinė	1 dušas	15
	1 praustuvas	30

42.4. Pedagogams numatomas atskiras tualetas, kuriame yra vienas unitazas, pisuaras ir praustuvas.

42.5. Prie moterų tualetų turi būti įrengta ne mažesnė kaip 2,9 m² ploto asmens higienos kabina (1 higieninis dušas arba bidė, 1 praustuvas, 1 unitazas).

X. TERITORIJOS, PATALPŲ, INVENTORIAUS PRIEŽIŪRA

43. Mokymo įstaigos teritorija turi būti švari, o joje esantys įrenginiai nekelti pavojaus moksleivių sveikatai.

44. Jei teritorijoje yra šiukšliadėžių ar konteinerių atliekoms, jie turi būti sandariai uždaromi ir statomi betonuotoje aikštelėje.

45. Prie įėjimo į mokymo įstaigą turi būti įrengti tinkleliai kojoms valyti, angainėje – kilimėliai, šepetėliai.

46. Visos mokyklos grindys kasdien turi būti valomos drėgnu būdu.

46.1. Klasės, dirbtuvės, mokymo kabinetai turi būti valomi po paskutinės pamokos ir pakartotinai – po pamokų ruošos, būrelių veiklos.

46.2. Koridoriai, fojė, sanitariniai mazgai turi būti valomi po kiekvienos pertraukos. Tualetams valyti naudojamos nustatyta tvarka įteisintos įvairios plovimo priemonės. Unitazai 2 kartus per mėnesį valomi šlapimo druskų šalinamosiomis priemonėmis.

46.3. Valgyklos salė valoma po kiekvienos maitinimo pamainos. Stalai valomi švaria drėgna šluoste po kiekvieno maitinimo, o baigus maitinti moksleivius plaunami nustatyta tvarka įteisinomis plovimo priemonėmis. Indai ir įrankiai taip pat plaunami naudojant leidžiamas plovimo priemones.

46.4. Sporto salės grindys valomos drėgnu būdu, naudojant plovimo priemones. Sporto salė vėdinama po kiekvienos pamokos. Moksleiviai į sporto salę turi būti įleidžiami tik su sportine apranga ir avalyne.

46.5. Aktų salė valoma po renginių.

46.6. Mokymo ir gamybos dirbtuvės valomos, kai tik užteršiamos, ir vėdinamos po kiekvienos pamokos.

46.7. Langų stiklai turi būti valomi ne rečiau kaip du kartus per metus iš išorės ir kartą per ketvirtį iš vidaus.

46.8. Šviestuvai valomi ne rečiau kaip vieną kartą per mokymo pusmetį.

46.9. Visų patalpų sienos valomos ir dažomos pagal reikmes.

46.10. Draudžiama dezinfekuoti patalpas, dažyti sienas, lubas, langų rėmus ar atlikti kitokius patalpų remonto darbus laikinai nenutraukus mokymo proceso.

46.11. Dezinfekuojamosios medžiagos patalpoms, indams, įrankiams valyti naudojamos tik pagal epidemiologines reikmes.

XI. UGDYMO PROCESO HIGIENA

47. Mokymo krūvis skirstomas į mokymąsi mokykloje (užsiėmimai ir papildomas ugdymas) ir mokymąsi namuose (pasirengimas užsiėmimams). Jis reglamentuojamas bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintais ugdymo planais. Mokymosi laikas per savaitę pateiktas 5 lentelėje.

5 lentelė. Mokymosi laikas per savaitę.

Mokymo kursas	Pakopa			
	I	II	III	IV
Užsiėmimų skaičius	35 35	35 35	35 35 37	35 35
Užsiėmimų laikas, valandomis	27 27	27 27	27 27 28	27 27
Papildomojo ugdymo laikas, valandomis	2 3	2 2	3 4 3	1 1
Gamybos praktikos valandos	37	37	40	40
Iš viso mokymosi valandų	29 30/ 37	29 29/ 37	30 31 31/ 40	28 28/ 40

48. Mokslo metų trukmė neturi viršyti 200 dienų. Privalomų užsiėmimų per mokslo metus turi būti ne daugiau kaip 1248, dirbant 5 dienas per savaitę. Ištinės gamybos praktikos metu mokiniams, turintiems iki 18 metų, – iki 36 val. per savaitę.

49. Papildomojo ugdymo valandos nėra privalomos ir neturi viršyti ugdymo plane numatyto laiko.

50. Dirbant pagal įprastą tvarkaraštį teorinių užsiėmimų pamokos trukmė – 45 min., praktinių – 90 min.

51. Kontroliniams darbams rekomenduojamas darbingiausias dienos ir savaitės laikas – antra ir trečia pamoka antradieniais ir trečiadieniais. Nerekomenduojama pirmadieniais ir penktadieniais. Mokiniai per dieną gali atlikti ne daugiau kaip vieną kontrolinį darbą, kuriam skiriama ne mažiau kaip 45 min.

52. Tarp pamokų daromos pertraukos. Jų trukmė gali būti įvairi, bet jos turi būti ne trumpesnės kaip 10 min. Būtina viena didžioji pietų pertrauka, ne trumpesnė kaip 45 min. Per pertraukas būtina skatinti mokinius pajudėti, geriausia lauke.

XII. MOKSLEIVIŲ SVEIKATOS UGDYMAS, SVEIKATOS SAUGOS PRIEŽIŪRA

53. Mokymo įstaigose turi būti vykdomas moksleivių sveikatos ugdymas. Formalioji sveikatos ugdymo programa integruojama į kitų mokymo dalykų programas.

54. Sveikatos ugdymas gali būti vykdomas specialiose sveikatos ar sveikos gyvensenos pamokose, kurios organizuojamos kaip pasirenkamasis kursas.

55. Formalusis sveikatos ugdymas įtvirtinamas įgyvendinant neformaliąją sveikatos ugdymo programą ir tikslines trumpalaikes ar ilgalaikes sveikatos mokymo ir stiprinimo programas.

56. Mokykloje dirbantis sveikatos priežiūros darbuotojas atlieka funkcijas, numatytas pareigybinėje instrukcijoje. Jis dalyvauja moksleivių sveikatos ugdymo procese, bendradarbiauja su visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis.

57. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai periodiškai tikrina, kaip mokyklose laikomasi higienos normų, atlieka numatytus tyrimus, teikia konkrečius siūlymus mokyklų

vadovams moksleivių saugos klausimais. Analizuoja moksleivių sveikatos rodiklius, rengia ir prižiūri, kaip įgyvendinamos sveikatos stiprinimo priemonės.

XIII. MOKYMO ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ HIGIENINIS MOKYMAS IR ATSAKOMYBĖ

58. Įstaigoje dirbantys pedagogai, auklėtojai ir kiti darbuotojai turi būti sveiki, nekelti pavojaus moksleiviams užsikrėsti įvairiomis ligomis, turi mokėti suteikti pirmąją medicininę pagalbą (4.26).

59. Prieš pradėdamas dirbti kiekvienas darbuotojas turi pasitikrinti sveikatą (4.25). Tikrinimo duomenys įrašomi į asmens medicininę knygėlę.

60. Mokymo įstaigų privalomojo kontingento darbuotojai tik pradėję dirbti, o vėliau – kas dveji metai apmokomi pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintas programas (4.26).

A PRIEDAS
(privalomasis)

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOS PATALPŲ PLOTAI

A.1 lentelė. Pagrindinės profesinės mokymo įstaigos patalpos ir plotai.

Patalpos pavadinimas	Plotas skaičiuojant 1- am moksleiviui, m ² , ne mažiau kaip
Mokymo klasės, kabinetai	2,0
Laboratorijos ir profesinio techninio bei specialaus profilio kabinetai	2,4
Informatikos kabinetai	6,0
Darbinio mokymo dirbtuvės	6,0
Sporto salė (neįskaitant pagalbinių patalpų prie jos)	1,0
Aktų salė	0,22-0,32
Valgykla	0,8

A.2 lentelė. Pagalbinių patalpų plotai.

Patalpos pavadinimas	Plotas skaičiuojant 1-am moksleiviui, m ² , ne mažiau kaip
Vestibiulis ir drabužinė	0,25
Patalpos poilsiui	0,6
Sandėliavimo patalpos	0,12

B PRIEDAS
(privalomasis)

**MEDICINOS PRIEMONĖS, KURIOS PRIVALO BŪTI MOKYMO DIRBTUVĖS
VAISTINĖLĖJE**

Priemonės

Pavadinimas	Kiekis
Nesterilus tvarstis 1 pakuotė	
Sterilus tvarstis	1 pakuotė
Sterilūs įvairaus dydžio pleistrai	3-4 pakuotės
Pleistras (ritinėlis)	1 pakuotė
Nesterili vata	1 pakuotė
Timpa	1 vnt.
Spiritinis jodo tirpalas (3-5%)	1 indelis
Amoniako tirpalas, 10% amp.	1 dėžutė
3% vandenilio peroksido tirpalas	1 indelis
Žirklys	1 vnt.

C PRIEDAS
(informacinis)

LITERATŪRA

- C.1. 2000-2001 mokslo metų bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo planai. Vilnius, 2000; 118 p.
- C.2. Profesinio mokymo planas. Patvirtinta švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. 32, 2000 m. sausio 19 d.
- C.3. SNiP 51466-89 (rusų kalba CHčII). Laikinos higienos normos ir taisyklės skaičiavimo technikos ir displėjų kabinetams.
- C.4. SNiP 2.07.01-89 (rusų k. CHč 2.07.01-89). Miestų statyba. Miesto ir kaimo gyvenviečių planavimas ir statyba.
- C.5. SNiP 2.08.02-89 (rusų k. CHč 2.08.02-89). Visuomeniniai pastatai ir įrenginiai. Statybos normos ir taisyklės.
- C.6. Moksleivių, dirbančių kompiuteriais, sveikatos sutrikimų profilaktika. Metodinės rekomendacijos. Kaunas, 1997; 16 p. (Parėngė Vytė Obelenis, Vaiva Mačionienė).
- C.7. LST ISO 5970:1996. Baldai. Mokymo įstaigų kėdės ir stalai.
-

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. [504](#), 2001-09-26, Žin., 2001, Nr. 85-2994 (2001-10-05), i. k. 1012250ISAK00000504
Dėl sveikatos apsaugos ministro 2001 m. rugsėjo 5 d. įsakymo Nr. 475 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 102:2001 „Profesinio mokymo įstaigos. Higienos normos ir taisyklės“ patvirtinimo“ dalinio pakeitimo